

SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ UHKA- JA VAARATILANTEISSA.

Raahen lukio/OPS 2021

Lukiolain 40 § mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.

Kaikkia opiskelijoita ja henkilökuntaa tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta henkilön sukupuolesta, iästä, etnisestä alkuperästä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

Kiusaamisen ja häirinnän määrittely

Kiusaaminen on henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimyksen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Yhtenä lähtökohtana kiusaamisen määrittelyissä voidaan pitää kiusaamisen kohteeksi joutuneen omia kokemuksia. Jokainen kokee kiusaamisen omalla tavallaan. Koulun aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi koulussa.

Kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisy

Oppilaitoksen ilmapiirillä on tärkeä merkitys kiusaamisen ennaltaehkäisyssä. Kaikki kouluuyhteisön jäsenet voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa välittävän toimintakulttuurin syntymiseen.

Opettaja ei aina huomaa kiusaamista ja usein kiusaaminen tapahtuu sosiaalisessa mediassa. Opiskelija ei itse siitä välttämättä halua kertoa aikuiselle, että häntä kiusataan. Siksi opettajan tulee seurata, mitä opiskelijoiden välillä tapahtuu oppituntien alussa aikana ja välituntisin. Esimerkiksi jätetäänkö joku opiskelija jatkuvasti valitsematta ryhmiin, nauretaanko jonkun vastauksille toistuvasti, viettääkö joku opiskelija välituntinsa yksin?

Ryhmänohjaajalla on tärkeä rooli oman ryhmänsä hyvinvoinnin seurannassa. Opintojen alussa jokainen opiskelija haastatellaan. Myös terveystarkastuksessa kysytään kiusaamisesta, ja aihetta käsitellään terveystiedon oppitunneilla. Laajempaa seurantatietoa saadaan valtakunnallisesta kouluterveyskyselystä.

Opiskelijoita rohkaistaan ilmoittamaan kiusaamisesta koulun aikuisille tai tutor-opiskelijoille. Tärkeää on varhainen puuttuminen.

Vuosittain kiusaamista käsitellään myös erillisen ryhmänohjaustuokion aiheena, samoin kuin pelastussuunnitelmaa.

Kiusaamistapausten ja häirintätapausten käsittely

Jos on kyse yksittäisestä tilanteesta oppitunnilla, kurssin opettaja selvittää asian opiskelijoiden kanssa ja tiedottaa asiasta ryhmänohjaajaa ja tarvittaessa huoltajia.

Jos kiusaaminen tai häirintä on toistuvaa, ryhmänohjaaja kokoaa asiaa selvittävän moniammatillisen työryhmän. Kokonaiskuvan muodostamiseksi työryhmä kerää tietoa ja sopii menettelytavoista, esim. yksilö-ryhmähaastattelujen järjestämisestä, yhteydenotosta huoltajiin ja aikataulusta. Mikäli kyseessä on yksittäisten opiskelijoiden tai muutaman opiskelijan välisestä konfliktista, käsittelyn lopputuloksena on usein yhteinen sopimus ja anteeksipyyntö/-antaminen, mistä voidaan tehdä myös kirjallinen sopimus. Samalla sovitaan jatkoseurannasta. Kaikille osapuolille tarjotaan myös tarvittaessa opiskelijahuollollista yksilötukea. Mikäli kiusaamisen yhteydessä epäillään tapahtuneen rikos (esim. pahoinpitely), koulu konsultoi asiasta poliisia jatkotoimenpiteitä varten.

Mikäli kyseessä on esimerkiksi negatiiviseen toimintakulttuuriin liittyvä ryhmäilmiö, opiskelijahuoltoryhmä suunnittelee ja toteuttaa korjaavat toimenpiteet.

Suojaaminen väkivallalta ja toiminta vaaratilanteissa

Kouluyhteisössä ei sallita väkivaltaista käyttäytymistä. Jokaisella opiskelijalla on oikeus fyysiseen koskemattomuuteen.

Uhkaavasti tai väkivaltaisesti käyttäytyvää opiskelijaa kohtaan käytetään lukiolain määrittelemiä kurinpitokeinoja (määräminen poistumaan luokkahuoneesta tai koulun tilaisuudesta, kielletyn esineen tai aineen haltuunotto, tarkastusoikeus, opetuksen epääminen, erottaminen määräajaksi, varoitus).

Erillisessä pelastussuunnitelmassa ohjeistetaan toiminta myös tilanteessa, missä koulun ulkopuolinen taho aiheuttaa vaaratilanteen. Pelastussuunnitelma käsitellään vuosittain ryhmänohjaustunnilla ja järjestetään poistumisharjoitus.

Kaikkiin koulun tilaisuuksiin määritellään valvontavastuu.

Uhka- ja vaaratilanteista tiedotetaan poliisia ja/tai pelastusviranomaisia.

Pelastussuunnitelma sisältää tiedot oppilaitoksen suojeleorganisaatiosta ja sen tehtävistä (esim. turvallisuusvalvojat), samoin kuin toimintaohjeen ylioppilastutkinnon kokeiden aikana tapahtuvasta vaaratilanteesta.